

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló: magyar játékszíni előadások, 's a' t.; igazítás; pécsi 's laposbányai hírek; 's a' t.) Amerika (az éjszakamerikai congressusnyitó beszéd némi részletei; harrisburgi zajgás; 's a' t.) Spanyolország (Van Halen agyon löveti a' 200 chestei foglyot; elegy; 's a' t.) Anglia (a' bostoni orosz consul elfogatása; egy néparát nyilvános irata a' királynéhoz; radical gyűlések: Stephens fogva; a' buckinghampalotai fiu vád alul fölmentve; gabnatörvény elleni gyűlés; elegy; 's a' t.) Franeziország (pairkamrai viták; a' válaszfóirat a' pairkamrában módosítás nélkül elfogadva; Gisquet a' statutanácsosok sorából kitoröltetik, 's a' t.)

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. főlsége az aranygyapjas-rend m. é. dec. 30kán tartott káptalanában Fridrik es.k. főhget az érintett rend vitézévé hirdetni, 's Zeilinger Szigfrid dognácskai hutaprobálót szászkai ideigl. hutámesterré nevezni méltóztatott.—A' m. kir. udv. kamra Horváth Sándor keblebeli fogalmazó gyakornokot oraviczai ügyvédi hivatali irnokká; Kiss Károly keblebeli tiszt. fogalmazót valóságos fogalmazóvá, Wischán Ján. kiadóhivatali járulnokot ugyanott irnokká 's helyébe Torsch Ferencz gyakornokot; továbbá Grosinger János zimonyi 30adi 3dik áruvizsgálót 2ikká; helyébe Gschwendner Antalraktárnokot; Guster Györgybudai 30adi gyakornokot zimonyi raktárnokká; Molnár Miklós ligeti 30adost ujmezei 30adossá; helyébe Wagner Antal lichtenwörthi 30adost, 's Grassinger József bécsi magyar-erdélyi 30ad-kezelő hivatali gyakornokot a' 30adi kiadó hivatalnál ideigl. irnokká alkalmazá. Kam. tud.

Igazítás. Mult számunk elején a' 2dik serban e' szókat: „Altersberger Józsefnek” 's a' t. így kérjük igazíttatni: „Altersberger Jakab kir. ügyigazgatósi ügyviselőnek” 's a' t.

Budapesti napló. Hazánk 's a' szomszéd Erdély lapjai ujévi folyama első számai Szionén kívül már megjelentek. Belirányuk most is a' régi, 's külsejükre nézve ugyanazok, csupán az Athenaeum a' Figyelmezővel együtt, uj év óta fiemei velinen jelenik meg, 's így már most külsőre nézve is megfelel minden várakozásnak. Ujév óta egy német napilapot ad ki Heckenast könyvtáros Saphir Zsigmond ur szerkesztése alatt. Az első számok elhunyt Köleseynk „Vadászlat” című elbeszélését közlik darabos fordításban 's Vörösmarty és Eötvös József b. verseiből egy egy darabot. Nemzeti literatúránk ez ismérte dicséretes.—A' magy. sajtó legujabb jeleneti közülleginkább kitűnik Zsoldos Ignác „Életpálya” (295 l. Nyomatott Pápan a' ref. főiskola bőtüvel, Szilády Károly költségen) című munkája, mellynek igen csinos 's meglepő díszű kiállításáért valóban dicséretre méltó a' nevezett könyvnyomó intézet. — Mai Értesítőnkhez van csatolva Ivanovics orvos tr évi jelentése hasonszenvi gyógnymunkalatról, mellyre fontossága miatt ezennel figyelmeztetjük t. Olvasóinkat.— 11. reggelén a' többnapig tartott lány idő után olly kemény fagy állott-be, hogy a' két város közti közlekedést tetemesül nehezíti a' rendkívül megszorodott jég.— Nemzeti színpadunkon f. hó 5én „Párdüh” került színpadra Ziegler tül Megyeri szokott jelességgel adá Cöcke szerepét, 's Fánysy és Bartha méltón állottak mellette, csupán Komlóssyné zavará az előadást helytelen szavalásával. E' naptól kezdve fűtik színházunkat; 6ikán „Garabonczás diák” Szerdahelyit zajos tapsokkal üdvözlé a' közönség a' czimszerepben; 7kén „Örültek háza Dijonban” színj. 3 felv.; Egressy (Eberherd) jelesül játszó egy szinte Fánysy is (Dulfois) 's általjában az egész előadást sikerültnék mondhatni; Skán „Leégett ház” vigj. I. felv. 's „Gyámság” vigj. 2 felv. Szerdahelyi 's Megyeri a' szó teljes értelmében jelesül működének; 9kére „Fra Diavolo” vala hirdetve; azonban e' helyett egészen váratlanul Szerdahelyi jutalomjátékaul bérszünettel a' „Bájtjal” adták. Néző számos vala ugyan; de minden esetre még sokkal több leende, ha a' jutalomjáték szokás szerint előre hirdetteték vala. Szerdahelyit (Dulcamara), szünni nem akaró tapssal fogadá a' közönség, mit e' jeles művésznök csakugyan meg is érdemelt, mert e' szerep többszöri adatása után is ő mindig annyi életet, annyi meglepő új fordulatot tud abba önteni, hogy az egészet mindig újnak tekinthetni; Schodelné (Adina) ritka bájjal énekle, 's midőn a' 2ik felvonási lakoma közben beküldésre nyujtá kezét Szerdahelyinek közönségünk egyik legkedveltebb kegyenczenek, (poharat kocczantván a' másikkal) harsogva tört ki a' közönség tetszése 's öröme, mert mindenki szívből örvende azon sajnós meghasonlás megszüntének, melly nem rég véletlenül támadott intézetünk e' két jeles tagja közt. A' sajkadalt ismételni kellett e' kedvelt művészpárnak az utolsó előtti dallal együtt; az előbbi ismétléskor olaszul éneklék, annak megmutatására, hogy a' lány olasz hangok szépsége koránsem haladja meg nemzeti nyelvünk kellemeit. Szerdahelyi két koszorúval tisztelteték meg 's a' bájtjeljes Adinával együtt többször kihivatásban részesült. Az egész előadás igen jól sikerült. Erkel haladást tanúsíta tiszta éneklésben, 's ma Conti hangja sem volt annyira fátyolozott, mint egyébkor. 10dikén „Korszellem” vigj. 4 felv. jöve színpadra.

Szathmár megye Kölesey Ferencznek halálát, következő tartalmu levélben jelenté azon megyéknek, hol az elhunyt (bíró) vala: „Nagymélt 'stb. Midőn e' levelünk küldetése helyére eljutand, minden bizomnyal Ngtok már tudni fogják, miképen nagy és igaz fényű hazánk fia Kölesey Ferencz f. e. aug. 24kén Csekében, rokoni karjaiban, rövid szenvedés után meghala. Azonban, mivel Ngtok e' mi nagy és való koszorúkat való érdemekkel nyert hazánkfiát keblelökhez esatolni kívánván, tablábíráik sorai közzé számlálták, 's e' megtiszteltetést hivatalos levelökben buzgó örömmel tudtunkra adni siettek, mi sem tartjuk feleslegnek, fájdalomink közepett is tudtul adni e' férfiu elhunytát, kit nekünk Ngtok egyedül a' haza egészére függesztett tekintet miatt nem írügyltek; nem tartjuk feleslegnek elmon-

dani: miképen mai közgyűlésünkben elhatároztuk, hogy e' nagy férfiu mellképe tanácskozási teremünkben, parányi ugyan, de szíves jutalmaztatására az érdemnek 's buzdítására a' jelen és jövő kornak felfüggesztessek. Mit és kit vesztettünk el? Ngtok tudni fogják. Mi tudjuk, hogy a' teremtő lélek fentartja magát műveiben, mellyeken az örök életet keresztül fuvalta; tudjuk, hogy Kölesey Ferencz neve a' késő századok után is ragyogni fog, 's emlékezetét maga az örökkévalóság mindenkoron őrzi; de az a' nagy szív égi kebleben megszűnt dobogni; az a' geniusajak, mellynek hatalma mondhatatlan vala, elmúlt; az a' toll, melly teremtő lélek sugallását jegyzé, megtompulva van; 's minden vesztés, a' pótolhatatlanság gondolatával egy kapcsolatban, égető nagyságban nehezedik kebleinkre. És e' vesztéségünket elmondjuk Ngtoknak, nem azért, hogy fájdalominkat megosszuk: hisz a' fájdalom, mellybe egyenkint és egészben sülyedtünk, tömérdekségében megoszthatatlan; sem azért, hogy vigasztalást kérjünk: hisz azt Ngtok velünk egyformán nem találunk; hanem elmondjuk azért, hogy az atyafiság kötelességét teljesítsük. Melly után ohajtunk Ngtoknak hosszú életet; ohajtunk e' Hazának virágzó jövendő, mellynek szép korában kidőlt nagyaink után ne a' vesztéség pótolhatatlanságát érezzük, hanem nyomdokaikba hágo unokák által vigasztaltatva, emlékeket állítsunk elő, mellyekre a' hazafiu hűség megszentelt könyei hulljanak. Kik egyébiránt 'stb. Költ Nagy-Károlyban 1838. szeptember 10 's k. napjain tartott közgyűlésünkéből. Ezen tudósítást sajnós megilletődéssel vevék Békés megye RRdei, az elhunyt érdemeinek elismeréseül nyiltan kijelentvén, miképen kimultat hazai és nemzeti vesztéségnek tartják, 's ns Szathmár megyének e' csapás szülte fájdalomában osztakoznak.

Pécsről jan. 1jén: Valamint a' közjöllét előmozdítása 's lakostársink fölségellése tekintetéből, mult évben több gyár alakult itt, p. o. a) posztógyár, mellyet orahoviczai és görcsönyi Mihálovics Imre tbiro ur állított fel 's melly jóságára nézve szép sikerrel biztat; b) a' czukorgyár, mit Holmayer ur külső országokban szerzett bővebb tapasztalási után már elkészítettett, de a' czukorrépa hiánya miatt most az első évben nem használhatott, végre a' se-lyemtenyésztes, melly részvények által létesült; szintugy a' mivelődés előhaladására mult év dec. 12kén a' nemesség 's előbbkelők odajárultokkal, tartatott gyülekezethen nemzeti egyesület (casino) alakult, mellynek célja az élet kellemeit díszes és csinos körben, viszonyos mulattatás 's illedelmes társalkodás által éldelni. Jelen alkalommal Mihálovics Imre ur, ki csüggedhetlen fáradozást mellet több segedelmet vala szíves ajánlani, elnöknek kértvén, ámbár azt elfogadni nem akarta, utóljára még is a' több rendű kéresnek engedett. Ez egyesületet almási 's gödrei Siskovics József kir. tan. szeretett első alispánunk, gróf Niczky György és számos összegyűlt tag butorok megszerzése végett majd 1000 framenő szabad ajánlatokkal segéllék elő. Az egyesület eddig 150 tagbul áll, kik is, hogy a' társalgás minden kellemit kényelmesebben élvezhessék, egy alkalmas házat bérelvén ki 6 esztendőre, ott egy legujabb izlésű kert, valamint arena föllállításáról is gondolkoznak. Ámbár Pécs nagyobb része köveze vagyon, 's hegyoldalanti fekvése miatt tiszta utcazi vannak: mindazáltal éjjelenkint a' sok kópád és támasz miatt az ember bátorságosan nem mehet a' nélkül, hogy beléjök ne ütközök; e' kellemetlenségek elmellőzése, leginkább pedig a' közbátorság végett, számos pécsi lakos ajánlást tevén, a' város piaczat 's két főbb utczaít f. e. januárjátul fogva kivilágosíttatni fogják.

Balesetek. Mult hó 10kén a' bányászok Laposbányán (Bajuzán) szokás szerint korán reggel bányamunkájokhoz kezdvén, a' lővések csatantára egy roppant szikladarab, huzamos esőzés által az azt tartó földrétegek felázta miatt, leszakadt, 's kétalant dolgozó bányászta oda tenefett; egyiket, a' szó értelmében lapossá zúzta, másikkal pedig csak feje maradt épen. 15kén a' bányászokvács, éjjel távolabb lakó fia házatól lakja felé ballagván, az istompok hidjáról az alatt folyó sáros patakba tántorodván a' mélységbe zuhant, honnan nem tudván kivergődni, másnap a' keményen kezébe szorított lámpással halva lelék. A' szerencsétlennek 7 árvája maradt.— Nov. 18án a' rendkívül megáradott patak az istompokban tetemes károkat okozott, az azokhoz tartozó fákat messzszíre sodorván árjával. A' tisztek kezét fogva alattalóikkal három egész napig dolgoztak azok megszüntetésén.— Egy n. bányai kamrai huszár havipénzkel Borsára küldetvén nov. 30ikán Sugatag mellett a' megáradt folyamba fult. Feleségét az ura nélkül haza nyargalt ló nyerítése 's kapálása a' kapu előtt értesíté a' történhetett baleset felől.— Szerdahely dec. 13kán: Egy itteni oláh lakos nőtül az este unalmat elesacsogni a' szomszédba menvén, honnan maradtott 9—10 éves leánykájok az alatt egy szabadon tartogatott pálinkás korsóból annyit ivott, hogy szülei haza érkezettükkor a' gyermeket az ágyon eldőlve eszméletlen 's kemény láztól meglepve találták. A' szülek e' véletlen változás okát csak akkor tudták meg, midőn a' gyermek szájából kitoluló kekes lángokat észrevették. A' szerencsétlen egy pár óra alatt halál áldozatja lón. E. H.

Amerika.

(Az éjszakamerikai congressusnyitó beszéd némi részletei.) A' statusok belállapotját illetőleg következőleg nyilatkozik Van Buren: „Bár az aratás nem mindenütt felelt meg reményünknek, mégis egészben a' földész szorgalma gazdagon meg van jutalmazva, az ipar minden ága hatalmasul halad előre; nagy birodalmunk minden éghajlati alatt általános egészség uralkodik; a' külbékét misem látszik zavarni, honn sem gyöngíti semmi most a' testvéri és családi kötelekek erejét, mellyek egyedül képesek egyesületünknek maradandóságot és sükert igérni, melly eddig, veszély idejében kötve, minden nemzeti ügyünk változásnál becsülettel tartako-

zárk. fen. E jelen évvel szövetséges intézvényünk első felszabadítást éljük, és rendszerünk, mely, minden mástól eltérve, oly rég időtől fogva a népfelűségnek megismert, gyakorlati és korlátlan hatáskört eszközle, tapasztalás által már tökéletesen meg van próbálva. Ittdiesérete következik az északamerikai respUBLICÁNAK, s mint nevezeteseket említi: „Azon alkotvány, melyet atyáink tervezének, állandó kormányrendszerre alakult, mely nemcsak azon nagy elveket, melyeken nyugszik, foglalja magában s védi, hanem esudalatos módon az egyesek szerencsését s a magányos érdeket is előmozdítja. Noha változásnak s tökéletes megsemmítésnek volt alávetve, ha szükség úgy kíváná, alapja mégis tökéletes bölcsesség s a közvélemény iránta elannyira állandó, hogy változatlanul maradt, kivéve némely apróságokat, mik az egészhez mérve nem nagy fontosságuak. Tökéletesen kielégítőnek mutatkozik az nemzeti állapotunkat illető eseményeknél. Kiállottunk egy félelmes küllháborút; összeütközéseket a hazai s némi tekintetben vetélkedő felsőségek között; szomszéd tartományok belzavariba avatkozás próbálatit, veszélyes befolyásokat, melyek az emelkedő jóllét idejében mutatkoznak, az összehalmozott kinekek által keletkezett respUBLICA-elleni ezélatokat s mind ezt kiálltuk s pedig a legnagyobb szerencsével. Egy bírodalomban sínes annyira elterjedve a népevelés. Belbéké sehely sem uralkodik oly terjedtségben és soha még társasági közlekedés szoros köteleke nem kapesolt össze anyyi egyetértéssel oly tág földtért. Nálunk egyesült először minden vallásfelekezet: s a t. A küllügyet illetőleg Canadáról többi közt így nyilatkozik az elnök: „Reménylém, hogy a törvények iránti tisztelet, a helyugalom s esend becsülése, mely az egyesült statusok polgárit mindenkor helyegzé, visszatartóztat mindenkít más hatalom birtokiban bármilly nemü zendülés-előmozdítástól, mellyel békében élünk s a barátságos viszonyokat fön is akarjuk tartani. Mély sajonnal kell azonban ellenkezőt jelentnem. Hivatalos és más forrásokbul tudomásomra jutott, miszerint több egyesült statusbeli polgár összeszövetkezik határinkból Canadába ellenséges becsapás és zendülés-előmozdítás végett, az egyesült statusok törvényit emyire megsérte, polgári kötelességokról pedig nyiltan megfeledkezve. E tudósítás részletben valósult is azon berohanás által, mellyet egyesült statusokbeli polgárok összeszövetkezve canadaiakkal s másokkal vittének véghez, s polgártársink vagyonát erőszakosan kizsarolva, a canadai nép s hatóságok elleni hadimunkálatok előmozdítására fordíták. A szomszéd tartomány rende s nyugalmanak illy vétkes megtámogatása, mint vámi lehet, káros következményü volt e merészletbe bocsátkozó elesábitott vagy elkábul emberekre nézve, valamint káros azokra is, kik javáért azt véghez vinni szándékoznak. Továbbá: „Hogy az egyesült statusok népét az olly szabadpolitikai intézvények, mellyek övéhez hasonló, érdeklik, az természetes, s ha polgártársink mindannak, kik jó hittel hasonló intézvények kivivásaért harcolnak, győzelmet és szerencsét kívánnak, ezt nekik vétkül nem tulajdoníthatni s illy értelembeli szabad vélemény-kifejezést kormányunk nem gátolhat, s nem is akar gátolni; de vajjon az egyesült statusok érdeke s becsülete megengedi é, hogy illyes harcban tettleges részt vegyen? ez olly kérdés, mellynek elhatározása alkotmányunk szerint a congressusra van bízva. Ha polgárink e határozást törvényszerűtlen hadimunkálatok által megzavarni vagy előlegezni bátorodnak, ez a jelen törvények szerint vétkes tett. Hasonnemü törvényáthágások ezéjla még ezenfölül a küllháboru nyomorainak előidézése általányosan a polgárokra s az ország hűsége s őszinteségének gyűlöletes gyanúsíttatása. Mint illyenek rögtöni s határozott elnyomatásukat sürgetik. Bizalommal, miben nem esalatkozandom, számolok polgártársink őszinte s általányos együttmunkálkodásikra e tárgyban. Eddig is a fönálló törvények híven hajtattak véghez s jövöre is végrehajtatnak. Vajjon elegendők é ezek a canadai határoknál törtéendőknek elejét venni? errül a congressus határozzon. Az angol lapok e nyilatkozással nincsenek megeléguelve; Van Buren jóakarójában nem kétkednek ugyan, de a kormányt gyöngének tartják illy lázadási vállalatok megbüntetésire. — (Folytatjuk.)

(Az északamerikai követházban a kormánypart első győzelmé. Harrisburgi zajongás. Martin-Garcia sziget elfoglaltatása francziák által valósul.) A congressus előzményekkel foglalkozik: a követházban az első erópróbáláskor a két part között, a kormányparté lön a győzelem esékely többséggel. A követházi clerk-választásnál a kormánypartit 106 szóval választák meg 104 ellen. — Adams szóbahoztára Stevenson london-északamerikai követnek azon levelezése, mellyben O'Connell megfeddi az egyesült statusokbeli nép meggyaláztatása miatt a rabszolgakereskedés tekintetéből, 140 szóval 57 ellen jóváhagyaték. — Philadelphiai dec. 7ki levél szerint Harrisburgban, Pennsylvania statusban, hol a tanács s követház szokta üléseit tartani, zajongás történt. A pór nép több tanács s követházi képviselőt halállal fenyegette, az ottani statushagyárt pedig ostromlani készült. A választás körüli ármánykodások, hol mindkét part több törvényteleneséget követett el, voltak a zajongás szülőkai. — Montevideoi oct. 13ki hír szerint csakugyan valósul Martin-Garcia elfoglaltatása a francziák által, e sziget Uruguay torkolatánál fekszik; a harc csak 25 percig tartott. A 300 ostromló franczia közül csak 3 sebesült meg, a sziget őrsége 350 főnyi volt. A montevideoi kikötőben is vérengzésre került a dolog; egy respUBLICAI tiszt ugyan franczia hajóra lődöztete; a franczia consul két óra alatt vagy utlevél kére kiadatni, vagy pedig a lődöztetést parancsoló két tisztnek halálra ítéltetését sürgette, kik elítéltetésök után a franczia hajóvezér kezébe adassanak. A kormány első félelmében mindennek teljesítését ígére; az elítélés azonban s a kiadatás még nem történt meg. —

Spanyolország.

(Van Halen agyon löveti a 200 chestei foglyot. Elegy.) Cabrera nov. 24kén következő végzését tudatá Van Halen christinói tábornokkal: „A háboruban ezentul kegyelmet nem kap senki; ha megtudom, hogy Önök újabb gyilkosságot követnek el foglyaikon, ugy a hatalmamban levők közül a legveszélyeseket mind egylábíg halomra fogom lövetni.“ Van Halen ez iratra, hosszu bevezetés után ezt válaszolá: „Parancsot adék mind azon foglyok agyon lövetésére, kik a chestei esatában hatalmunkba kerülének. Ha Ön agyon löveti a hatalmában levő foglyokat, tudja meg, hogy 10 ezer ember életén fogok boszut állani.“ Dec. 15én a tartalékosztállyal Valenciából Murviedroba ment Van Halen; 16kán reggel szemlére állítá ki csapatit, beszédetintéze hozzájuk, s a chestei esatában elfogott carlosiakat, kiknek a derek Borsó tábornok életük meghagyását ígére, agyon löveté. Ez új áldozatok legiszonyubb kegyetlenségnek tevék ki a carlosiak hatalmába jutott alkotmányosakat. Van Halen minden esetre nagyon hibázott s legalább be kellett volna várnia: teljesíti é Cabrera levelében kimondott fenyegetését? Visszatorlásra szükség esetén még mindig elég ideje maradt volna. — Valenciából nyugtalanító hírek érkezének a fővárosba. Dec. 11kén, Lopez tábornok ismét ott terme katonáival a végzett katonái séta után. Van Halen és Borsó tábornokok másnap érkezének Valenciába csapatikkal, s épen jókor, mert küllömben talán komolyabbszerű zavar támadhatott volna ottan. Az említett napon ugyanis azon hír kezdé szállongni a városban, hogy Lopez tábornokot megfosztá rangjától a kormány, s ez állítás következtében zajosan kezdé csoportozni a nép az utcákon s Lopez Valenciában maradását kíváná. Ez utóbbi másnap fölszólítást intéze a néphez, köszövény bizalmat s nyugalomra intvén azt. 14kén Borsó Liriába indult egy osztállyal s másnap Van Halen is elhagyá Valenciát és Murviedroba vonult a főnebb említett kegyetlenség végbehajtására. A rendvisszaállításra semmit sem tön Van Halen Valenciában, sőt Lopez tábornokot bántatlanul hagyá ott teljes gyakorlatában hatalmának, ámbár a kormány megfosztá őt attól. Szomorú fogalmat nyújt a madridi kormány hatalmáról s helyzetéről azon tett dolog, miszerint zúgolódás nélkül kénytelen elhözni, mikép daczolnak tekintetével Valenciában s Arragoniában az ott állomásozó tábornokok, legkorlátlanabb kényuraságot gyakorolván mindenek fölött! — Cordova tábornok parancsot kapott Osnában megjelenésre. Narvaeznek pedig Sanlucar tüzetek ki ideigl. tartózkodási helyül. — A carlosiak Reynoso ezredet hét sebesült alkotmányos katonáival együtt legiszonyubb kegyetlenséggel gyilkolák meg. — Az angol követ mindenkép szüntetni törekszik e vérengzéseket, de süker nélkül. Az ész szava nyom nélkül hangzik el a szenvedélydulja spanyol földön. — Espartero nem fogadá el a testőrségi főparancsnokságot, hanem Valdes galieziai főkapitányra ruhaztatá azt. Mindenki esudálja mérsékletét.

Anglia.

(Folytonos radical gyűlések. Stephens börtönben. A buckingham-palotai kéményseprő szabadon bocsátva.) A dolgozók gyűlési az utóbbi időben a tilalmazó kir. parancs daczára sem szüntek meg, sőt, mint látszik, naponkint veszélyesb alakot kezdenek ölteni. New-Castleben karácson napján 80 ezer ember gyült össze, melly alkalomkor a „Hiberniai társulat“ letörlé zászlajáról O'Connell nevét, mivel ez rég árulóvá lett a dolgozók ügyén. E gyűlésen következő föliratu zászlók lobogának: „Szabadságot, vagy vérell részegitem nyilaimat s kardomat hussal hizlalom! — Kinek kardja nincsen, adja el öltönyét, s vásároljon árából fegyvert! — Sátoridba, o Izrael! — Ki rablá ki Canadát s kiége té le a templomokat a holtak esontjaival együtt? A gyalázatos whigek!“ — O'Connor, Stephens s még néhányan ismét szokott modoru beszédeket tartának a nemzeti gyűlés, általányos szavazásjog s egyéb radical kívánatok ügyében. A gyűlést politikai theozatály követé, melly alkalomkor szokott áldomások harsogának. A kormány azonban már sokalul látszik e kicsapongásokat s komolyan szándékozik a mindig fenyegetőbb zajgók főnökei ellen fellépni. Stephens lelkézt ugyanis, ki még O'Connort s Oastert is meghaladá korlátlan kifejezéseikben, küllönösen a leighi radical gyűlésben, dec. 27kén elfogató Ashton-under-Líne mellett az országuton a megyei békebíró s erős őrizet alatt Manchesterbe viteté, hol azonnal törvényes vallatás alá fog vétetni. A városi radicalok azonnal nagy falragaszok által gyűlést hirdetének meg ugyanazon estére. — Dec. 28kán reggel tömve volt kíváncsiakkal a westministeri törvényszéki terem, mivel köztudomásra juta, hogy a buckingham palotai kis kéményseprőre ki fog mondatni az ítélet. Edwin Jones (küllömben Edward Cotton) 12 évü arról volt vádolva, hogy egy kardot s három nadrágot lopott a palotában, nüt Eodkin ügyvéd tagadott, mivel a fiu e tárgyakat csupán egyik szobából a másikba vivé, s így szóló a vádlott mellett: „Midőn a foglyot felidőzék, egész öltözte kormos vala, s több ágyon látható maradványok mutatkoznak fekete öltönyü gentleman látogatásától. (Kaczaj.) Más szobákban a kárpitokon látszottak illy látogatás jelei. Midőn a fiut elfogák, azon vallomással lépé meg az embereket, hogy ő a palotában születék s 12 év óta él ott egész kényelemmel. (Kaczaj.) Utóbb ez időt 12 hónapra módosítá s még azon mesével állott elő, hogy minden titkos tanácsban jelen volt a királyné szeke mögött. Most kiviláglott, miszerint ez állítólagos kéményseprő fiu boltinas Griffiths urnál. Az eskütszék tehát e kérdést köteles nyomozni: lopás, vagy csupán kíváncsiság végett ment é a palotába e vádlott? Most a tanuvallatás következik. A palota éji kapusa így nyilatkozik: „Dec. 14kén reggeli 3 órakor egy kéményseprőhez hasonló fiu dugá ajtómba fejét. Kérdém tőle: mellyik kéményt akarja söpreni, de ő válasz helyett elfutott. En követem őt s végre elfogatom az ő által. A

főkapus ajtaja előtt egy kard 's néhány ruhadarab hevert. Egy rendőr szolgálta utóbb két tentatortót vett el a fiutól. Bodkin: „A királyné tulajdona e két tentatortó?” Tanu: „Igen.” Prendergast (ügyvéd), egy rozsz tentatortót emelvén föl: „E nyomoru eszköz a királynéé? (Kaczaj.) Nem látá Ön tegnap Bodkin urat is a palotában?” Tanu: „Nem uram!” Prendergast: „En e kérdéssel épen nem akarom vádolni barátomat, mintha ő is lopás végett ment volna a palotába, hanem azt hiszem, hogy őt is kiváncsiság vezérelé oda.” (Kaczaj.) Stone rendőr, mint második tanu, többi közt ezeket mondá: „Blume szobájában egy edényke hajkenőcsöt találék, melyet, mint látszék, kormos kezekkel használt valaki. A' fiu haja szinte csöpöge illatos kenőcsötül. (Kaczaj.) Midőn őt megragadám, hegykén állítá, hogy ő igen jól ismeri a királynét 's minisztereit.” Egy másik tanu néhány apró pénzdarabot lelt a fiu zsebében, melyet az Blume inástól tulajdonított el. Blume: „Egy arany is volt a pénz között, de én egykor tűzbe dobám azt, 's aztán batka lett belőle. (Kaczaj.) Egyébiránt nem akarom állítani, hogy csakugyan enyim volt a' talált pénz.” Ezután ismét Prendergast szóla 's az egész dolgot csak tréfának akará tekintetni, mivel, mint mondá, a' jószívű királyné bizonyosan örömet megboesátand a' fiu kiváncsiságának. „A' fiu, így szóla többi közt Prendergast, alkalmasint a' palotába suhant, 's mint gyermekek szoktak, mindent kíváncsian érinté, mi kezeibe juta. Kis védenzem alkalmasint az „Ezer egy éj” regéket olvasgatá, 's feje megtelt a' sok fényességgel 's drága tárgyakkal. Jászótársi többször hallák tőle, miszerint ő akarmi módon nem sokára a' k. palotába jutand. Ő az inas ágyába bútt 's kardját elvivé, mert alkalmasint kir. ágyban képzelé magát 's azt hívé, hogy kir. kard billeg oldalán. Hasonló képzelgésből használá alkalmasint a' hajkenőcsöt is. (Kaczaj.) Midőn felföldöztetve látá magát a' fiu, természetesen folytatni akará a' játékok, 's azért mondá, hogy ő a' kir. palotában növekedék 's mindig hallá a' királyné 's miniszterei tanácskozásait. Mondják, hogy Melbourne l. sokat tartózkodik a' kir. palotában; de a' mi fiunk, saját számolása szerint még hosszab ideig mulata ott. (Kaczaj.) Ha e' tréfát valami főbb rangu fiu viszi véghez, ugy bizonyosan törvényszék elibe sem került volna ezen egész bohóság. Kár volt olly nagy feneket keríteni e' mulatságos eseménynek, mely néhány nap óta Canadát, Indiát 's Törökországot is egészen elfeledteté a' hazai politikával együtt 's esupán e' kérdést hangoztatá folyvást minden ajakról: „Nem hallott Ön semmi újat a' palotai fiuról?” (Kaczaj.) Az eskütszék rövid tanakodás után kimondá a' „nem vétke”-t, 's rövid feddással szabadon boesátá a' kis foglyot.

(Egy népbarát nyilvános irata a' királynéhoz.) Néhány hét előtt e' cím alatt röpirat jelent meg Londonban, mely annyira megnyeré a' köz figyelmet, hogy nem lesz érdektelen azt rövid kivonatban közleni; annyival is inkább, mivel szerzőjének Brougham lordot hiszi a' közvélemény. A' röpirat eleje így hangzik: „Asszonyom! Én Önben megismerem legfelsőbb asszonyomat. Én tapasztalt 's korban előhaladt férfi vagyok. Én főt hajtok Ön, a' 18 évű leányka előtt (a' girl of 18), kit egész Európában minden család még gyermeknek tekintene, kinek még mondani lehetne, mit kelljen tennie, 's mit nem, kinek véleményire nem figyelne senki, 's kinek ítéletét még piperecskékkel iránt sem hallgatnák meg mindenkor. Én mégis mély alázattal jelenek meg Ön előtt, gondosan iparkodva elveimnek Ön kegyét 's nézetim javulását megnyerhetni. Leülék levélírást végett, 's e' levélnek első ezéja Öntől olvastatni. Megismerem, miszerint Önnek megegyezése vagy ellenkezése elvimmal 24 millió ember sorsát döntendi el. Átlépék valamennyi harcson, 's tanácsoson, kik Ön trónját környezik, a' a' főpapok, kik oltárinál szolgálnak 's a' birákon, kik Ön nevében igazságot szolgáltatnak ki a' népnek, véleményimet, hosszú politikai pályá vizsgálatinak következményit, 's politikai ügyekben nem esekély jártasság gyümölesit, melyek fél század alatt lőnek tulajdonim, egy hajdon labáimhoz terjesztem; ki még alig haladá meg a' nagykorúságot 's majd mind azon tárgyban járattal, mik nemzetek sorsa kormányzójában megkívántának. Nem tiszteletteljes bánásmód ez? Nem elég böcsülését tünteti ki ez Ön helyzetének, vagy mint udvaronczi akarják, személynék? A' királyság, még soha nem volt olly komoly próba-időszakban, mint most. Igen, a' királysági elvet új 's kemény próba fenyegeti az Önszemélyében. Azon őskor óta, melyben a' családapák patriarkai uralkodását főnökek zsarnoksága váltá föl, kik vad erőszakkal tarták fön magukat a' trónon, mostig soha nem fenyegeté annyi veszély a' királyságot, mint e' pillanatban. Mivel alkotmányunk vegyes királyság, tehát kérdem: fűraságot jelent e' ez, vagy néphatalmat, vagy pedig főuri népuraságot, melyben csak nép 's nemesség vezet a' kormányt? Vagy talán ollyan kormányunk, melyben a' fejdelem, nép 's főurak egyenlőn gyakorolják hatalmokat? Más szókkal: végrehajthatni e' minden alkotmányos kormányrendszabályt esupán a' király nevének a' két parlamentti ház végzési elibe tételével? Választhat e' a' király szabadon miniszterek 's rendszabályok közt? E' kérdés többször hangzék már, de választ ritkán leheté reá hallani. Néhány eluéleti republicanust kivéven, legújabb időben többnyire azt válaszolok e' kérdésre, hogy a' király csakugyan lényeges és valódi tekintettel bír.” Itt azon megjegyzés következik, miszerint a' királyné, mielőtt még Sarolta hgnő túlélésén kívül egyebet tett volna, igen népszerű vala, minden ok nélkül, míg most szinte ok nélkül, koránsem bírja olly nagy mértékben a' nép kegyét és szeretetét. Ebből azt következteti a' röpirat írója, hogy a' királysági intézvényre szigorú vizsgálat várakozik. „Félek e' a' kimenettől? Vélem e' meggyőződésemmel fogva, mely szerint királysági rendszer a' republicainál üdvösb Angliára nézve, hogy a' királyság megbukhatik? Nem habozás nélkül válaszolok nen mel e' kérdésre. A' nemzet általánosan vé-

ve királyság mellett bázog, 's a' republicai párt nem alkot többséget, birtok-rang- 's ismértekre nézve pedig tetemes kisebbségben van. Mind e' mellett azonban nem titkolható, miszerint a' mostani fordulat e' reményem daczára is igen kedvező zajos véleményeket kifejtteni 's tulzó elveket terjesztetni. Azokat, kik Önt környezik, nem tekintem védfalnak alkotmányunk megtámódási ellen, a' tiszta republicai tanokban nagy kifejlést vévék észre; a' nép örömet látja a' királyi fényt, de számíthatja is ennek költségit. Más oldalról pedig nem történik semmi a' közélgő vihar elhárítására 's a' trónnak népszerű támaszokkal ellátására. Az elválasztó vonal a' kormányzatban részesek 's abból kizárattak közt mindinkább szélesül. Nem győzhetem meg magamat arról, hogy az adózás természetesebbé tehetné ez elválasztó vonalt. Veszélyes a' nemzetet arra figyelmeztetni, hogy szavazattal esupán azért nem bír, mivel vagyona ninesen. Asszonyom, ha Anglia alkotmánya most is az 1832iki-hez hasonlítana, ugy egészen máskép állnának országos ügyeink. Azon napokban alig volt még megismerve a' képviselői rendszer, 's az alsóházi tagok választásakor igen esekély szerepet játszék a' népvélemény. A' régi angol alkotmányt a' mostani tory ellenzés a' miniszterek nagyobb részével együtt fölföldülhetlen remeknek tartá. Ők őszesen minden valódi ellenzés nyílt roszalóji valának, csak azon egy különösége, hogy Wellington 's az egész tory párt nyíltan kimondá, mikép egészen minden változtatás nélkül a' réginiél szándékozik maradni, miglen Melbourne 's pártja elég ravaszul nyujta valamit, hogy a' nép összes kíváuatit kikerülhesse. Mind a' két párt dagadni látá a' folyamat; egy rész bátran szegülni mert a' hullámok ellen, 's el lön sodratva, míg a' másik meghajolva az első zúdulás előtt kikerülé a' veszélyt. A' kikötőbe jutottak keresztül vívék az 1832iki nagy parlamentti javítást. Az alkotmány régi épületét lerombolák 's csak az anyagokat használák az új épületre. Ön még gyermekszobában (nursery) vala, midőn Anglia e' nagy változaton keresztül ment. A' kensingtoni udvaroncziak szerencsét kívántanak akkor Ön édes anyjának, hogy e' változás Önnek trónra jutása előtt történt. A' javítás ellenségi előtt csak egy ut maradt nyitva, t. i. minden változtatást ellenzeni. Nem esekély földadás volt ugyan azon elv mellett harcolni, miszerint a' népnek ninesen joga törvényhozásban részesülésre 's befolyásra azon adók szabályzatába, melyeket fizetni köteles; de mégis súlyosb az, mi most Ön miniszterire várakozik. Ők a' föllegrárba boesáták a' népet 's most az egész sereg ellen kell küzdeniök; ők megengedék azon állítást, hogy az alsó-ház tökéletesen köteles képviselni a' népet, 's most a' nép nagyobb részét nem akarják választásjoggal fölrüházni. Ez azon sikamlós pálya, melyen Ön miniszteri állnak. Ők javítók 's ellenkeznek majd minden javítással; népbarátok, 's ellenségi a' népjogoknak; ellenségi a' fő nemességnek, mely szívvel gyűlöli őket, 's mégis harcziokon állnak érette a' tömegek ellenében; mint férfiak: gyöngék; mint párt: gúny tárgyai; mint kormányzók: olly mélyre silyedtek a' közvéleményben, hogy Addington idejében sem volt annyira megvetve a' végrehajtó hatalom, mint most. Csak egy oldalról reménylhetnek segélyt 's épen oda nem fordulnak, hanem folyvást orvosolhatnabbá teszik a' szakadást. Ez a' mostani miniszterek helyzete, kiket Ön bizalmával ruháza föl, vagy kikben folyton bizott, mivel trónra léptekor már polezoa lelé őket. Mielőtt azon elkerülhetlen következményeket fejtegetnök, melyek a' miniszterek tetteiből származandók, egy pillanattig meg kell állapodnunk, mivel itt ő fölsége van érdekelve. Ők Ön miniszterei, 's Önnek tetszik őket folyvást megtartani trónja körül. Önt ugy környezik Ők 's nővéreik, mikép még soha nem vala szokás Angliában. Downing-Street 's Whitehall már többé nem szolgálnak lakhelyül az országos hivatalviselőknök, hanem egy palotában tartózkodnak azok a' fölséggel. A' királyi kegy ez új 's helytelen nyilvánvitása az országos ügyekre nézve káros befolyásu, 's esupán a' miniszterekre kedvező, kik a' dologgal igen keveset gondolván, folyvást közel ét által csak azt akarják megmutatni az országnak, hogy Önnek bizalmában mindig ugyanazon polezót szerencsések bírhatni. 'S mindenki láthatja, hogy illy helyzetben azon sok ember nem járulhat a' miniszterekhez, mikép annak rendszeren törtémi kellene. A' sétálásokat 's lakmározásokat kivéven, minden országos ügyet levelezéssel végeznek a' miniszterek, mint ha külföldön lakanának 's oman intéznék a' haza dolgait. Ön egészen miniszterire bizá magát, pedig az egész felső-ház határozottan ellenök szegül, 's az alsóban is esökken már befolyásuk.

(A' bostoni orosz consul elfogatása.) Ujyorki lapok különös eseményt közlenek. Kitchen Bostonban lakó orosz consult ugyanis, midőn Montrealban gyermekeit akarná meglátogatni, az alsó-canadai hatóságok elfogák, esupán azon gyanuból, mintha ő egyike lett volna azon moszka ügyvivőknök, kik pénzzel 's nógatással az utóbbi zendület alkalmakor fegyverragadásra unszolák a' canadaikat. A' consul ellen bizonyító tanuleveleket jobbadán bizonyos Frattelin b. állita elő. Montreal bul nov. 28ikáról így írja le az eseményt egy ottani levelező: Kitchen consul mult héten ide jött gyermekieért, kik egy itteni nevelő intézetben tartózkodának. Hétfőn reggel vala távozni szándéka a' családnak, de vasárnap este, míg Kitchen 's neje látogatáson valának. Cheib űrnagy a' főügyvéd parancsára körülvevé Kitchen lakját ellátva börtön-parancsesal, mint orosz kém ellen hasznalandóval. A' ház megmotoztatása után Kitchen minden irományit 's egész pogyászát zár alá vették. Ezután felkeresék Kitchen urat 's a' kihallgató-terembe vezették, hol már Colborne reá várakozék. A' consul beleptekor először is uti ládáját pillantá meg 's az asztalon magányos levelei egy részét feltöröten. Colborne udvarilag bánt vele, 's miután több kérdést intéze hozzá személye 's munkálkodási iránt, azonnal szabadon boesátá őt, megjegyezvén, hogy a' főügyvédől felvilágító iratot fog kapni. Kitchen egy egész

napig várakozék, de az ígért levél elmaradt. Este figyelmezteté a' fő-
ügyvédet, 's másnap csakugyan meg is kapá az ígért levelet, mellyel
azonnal elhagyá Montrealt."

(Gabnatörvény elleni gyűlés. Elegy.) A' manchesteri kereskedési
kamra nagy számmal gyűlt össze dec. 20kán tanácskozás végett a' gab-
natörvény ellen. A' gyűlés érzelmei oly határozottan nyilatkoznak, hogy
az igazgatók által, Wood parlamenti követ elnöksége alatt szerkesztett
's az alsóházhoz terjeszteni szándéklott fölriratot, mint gyöngét, a' Cabden al-
derman által indítványozottal cserélék föl, melly a' kézművesek azon meg-
győződését, miszerint a' most önálló gabnatörvényt multhatlanul szük-
ség eltörölni, igen határozott hangon jelenti ki. Beszédében többi közt
azt is fejtegeté Cabden, miszerint az Angliában nemértés miatt annyira
gyalázott német vámegegyület eredetileg nem bír semmi káros befolyás-
sal az angol kereskedési érdekekre, hanem ezt csupán Angliának ke-
reskedéssel ellenkező rendszere által nyéré. Egy igen értelmes berlini
férfi szerinte így szólá hozzá: „Küldjétek hozzánk egy okos férfit keres-
kedő népetek képviselőjeül, 's mi minden nehézség nélkül nagy kiterjedé-
sű kereskedésbe fogunk veletek boesátkozni; de ha önző földművelőt
küldöttek hozzánk, ugy bizonyosan nem sokra mehetünk egymással,
mert mi is földművelők vagyunk és szeretjük saját érdekünket.” — Man-
chester város a' koronától nyert testületi szabadsága következtében Pot-
ter Tamást mayorrá választá meg, mint ki már számos alkalomkor tün-
teté ki buzgó részvétét a' közjó előmozdítása iránt. Most is tettleg tanu-
sítá a' derék férfit, minnyire ragaszkodik a' város szabadsági föntartásá-
hoz, mert megválasztatása után azonnal ezer font sterlinget irt alá kár-
pótlási alapul azon esetre, ha a' toryk dühös ellenzése kiadásokat okoz-
na a' testületnek. E' szép példa oly nagy hatása vala, hogy még ugyan-
azon nap 20 ezer font sterlingre emelkedék az aláírott mennyiség. —
Graham J. glasgowi tud. egyetemi lórdrectort polgári joggal ruházá föl
az ottani községtanács, de csak 17 szóval 14 ellen. — A' Newcastle mel-
letti kőszénbányában dec. fogytán légdurrantat által 11 munkás veszté
életét. Ugyanazon bányában nem rég egyszerre 101 ember lón áldozat-
ja illy légdurrantatnak. — Az egész országban jobbadán csak a' testü-
letek ellen támadandó vitákról beszélnek a' politikai férfiak. — Felső-
Canadában ismét új zendülési mozgalmak mutatkoznak, 's hír szerint
csata is támadott a' zendülők 's királpártiak közt, mellyben az utóbbiak
részire hajlott a' győzelem. —

(Az indiai főkörmányzó nyilatkozványa.) Auckland l., indiai főkö-
rmányzó, következő nyilatkozványban fejté ki okaít, mellyek következté-
ben hadszállítványt indíta meg a' perzsa határszélek felé: „Az igen tisz-
tes indiai főkörmányzó a' legf. tanács helybenhagyásával britt hadsereg
összevonatását határozá el az Induson átküldetés végett. Ő lórsága te-
hát állónak tartja okaít nyilvánítani, mellyek őt e' fontos rendszabályra
bírák. Köztudomású, miszerint 1832ben a' britt kormány által több fő-
nökkel kötött szerződések Indus folyam megnyitására ezelőznek a' keres-
kedésnek, mi a' kereskedést könnyítendő vala 's a' britt nemzetnek Köz-
ép-Ázsiában azon befolyást megszerzendő, melly természetes követke-
zménye szokott lenni a' kölcsönös kedvező közlekedésnek. Afghanistan
uralkodóinak e' ezelő tökéletes megnyeretésök végett 1836ban Burnes
kapitány küldetésének ezelő csupán kereskedés-tárgyazó vala. Míg azonban
Burnes kapitány rendeltetési helye felé utazék, rögtön tudósítást kapott
a' főkörmányzó, miszerint Dost Mohammed khan, a' kabuli fejdelem,
minden ok nélkül megtámadá az angolokkal baráti viszonyban álló Rund-
zsit Singh maharadzst. Előre látható volt, hogy a' maharadzsa azonnal
véresen bosszulandja meg e' váratlan megrohanást, mi tartós hadi lángot
vala élesztendő, 's hatalmasul gátlandó Anglia minden üdvös szándékít
békeföntartásra 's előmozdítására a' kereskedésnek. Illy szánatos követ-
kezményt elkerülni ohajtván, pótlékfölhatalmazást küldé Burnes után a'
főkörmányzó, melly szerint alkura léphete Dost Mohameddel a' maharadz-
sávali egyezkedés végett béke utján. A' maharadzsa azonnal késznek nyi-
latkozó az ellenségeskedést ideiglen fölfüggeszteni. Utóbb tudtára esék
a' főkörmányzónak, mikép Heratot perzsa hadsereg ostromolja 's egész
Afghanistanban mindenütt esel 's armány munkás Perzsia hatalmát 's be-
folyását egészen az Indusig, sőt az azon túl fekvő tartományokban is le-
hetségig terjeszteni, 's hogy a' perzsa udvar azon tiszteket, kik az angol
fölség nevében jelentek meg perzsa földön, nemesak mindenféle sérelem
's méltatlansággal illeté, hanem nyilvánosan is kitünteté előttük, mi-
szerint szándéka 's terveí homlokegyenest ütköznek Angliával kötött
szerződésibe. Miután Burnes sok időt elfecsérle Kabulban, végre kitünt,
hogy Dost Mohammed oly korlátlan követelésiben, miszerint a' főkö-
rmányzó azok megnyerésére semmi módon nem nyújthata segédkezet.
Dost Mohammed oly terjeszkedési vágyat mutatott, melly kétségkül meg
vala renditendő India nyugalmát, 's minden habozás nélkül egyenesen
kimondá, hogy terveí véghezvitelére kész bármelly idegen hatalmat meg-
híni hirodalmába. Végre leplezetlenül pártolá a' perzsák Afghanistan iránti
terveit, ámbár azok minden tekintetben annyira veszélyesek valának az
angol hatalomra nézve. Burnes siker nélkül volt elhagyni kénytelen a'
kabuli udvart. A' britt kormány tehát meg leheté győződve, miszerint
békeuton nem eszközölhetni többé esündet a' háborgó főnökek közt, 's
hogy határit mindaddig nem látandja biztosítva, míg Kabulban Dost Mo-
hammed uralkodik, kinek minden gondolatja az angol hatalom 's befo-
lyás esökkentését ohajtá. A' főkörmányzó szükségesnek tartja itta' visz-
szatérést Herat ostromára 's a' perzsák magukviseletére. Heratot számos
hónap óta ostromolja a' perzsa hadsereg. (Auckland l. nem tudá még
akkor, hogy a' perzsa sehah Herat siker nélküli megrohanata után had-
seregstül eltávozóék falai alul.) Ez ostrom kegyetlen 's nem menthető ha-

talmaskodás, mellyet az angol kormány ismételt ellenmondási sem va-
lának megszüntetni képesek. Az ostromlottak igazságos ügyökhöz méltó
vitézséggel harcolának 's a' főkörmányzó örömet reményli, miszerint
hósi elszántságuk mindaddig szerencsésen kiállandja ez ostromot, míg
segély érkezhetik számukra Britt-Indiából. Ezalatt Perzsia egyéb az angol
érdekekkel ellenkező szándéki mindinkább világosságra kezdének jutni.
Legujabban hivatalos sürgöny által értesült a' főkörmányzó azon várat-
lan eseményről, miszerint M' Niel, ő fölsége követe, nyilvánosan meg-
szüntete minden hivatalos közlekedést a' perzsa udvarral, miután látá,
hogy minden előterjesztésit fogamat nélkül hagyá az ellenséges indulatu
shah. Mivel Anglia a' perzsa fegyverek előnyomulását Afghanistanban
ugy kénytelen tekinteni, mintha saját birtokát szállották volna meg el-
lenséges hatalmak, tehát hivatalosan tudatá eziránti nézetét a' perzsa fej-
delemmel. A' kandahari fejdelmek Dost Mohammed testvéri, szinte a'
perzsa politikához ragaszkodnak, noha jól tudják, mennyire ellenkezik
az Anglia érdekeivel. E' hgek a' Herat elleni vállalatban is nyilvánosan
a' perzsákat segíték. Az ügyek e' fordulata oly rendszabályokhoz nyu-
lásra kényté a' főkörmányzót, mellyek képesek hathatósan gátolni az
angol birtokra veszélyes 's mindinkább terjedő idegen befolyást. Először
is Zsudzsa-ul-Mulk shah igényire 's helyzetére fordítá szeméit, mint
olly férfira, ki birtokában volt a' hatalomnak 's őszintén támogató az an-
gol kormány minden vállalatit az idegen befolyás és megtámodás ellen,
miután pedig birodalma bitor kezekre juta, tisztes menedékre talált az
angol birodalomban. Az Afghanistanban megfordult angol tisztek azon
állítással nyugtaták meg mindenkor a' britt kormányt, miszerint a' Ba-
rukzy-főnökek, egymásköztü egyenletlenségök 's népszerűtlenségök miatt
nem alkalmasak föllépni Anglia szövetségesiképen. A' britt kormány
azonban mindig tisztelé függetlenségöket, míg az angol intézvényeket 's
érdeket nem sérték meg. Most e' főnökök magukviselete más politikát
teszen szükségessé. A' keleti angol birtok biztosítása szövetségest kíván
nyugaton, kinek saját érdeke kívánja a' békeföntartást; de a' nevezett
főnökök egészen máskép gondolkoznak 's készek mindent elkövetni Per-
zsia hatalma nagyobbitására. Komoly 's hosszas meggondolás után szük-
ségesnek látja ő lórsága Zsudzsa-ul-Mulk ügyét magáévá tenni, mi-
vel e' fejdelem legnagyobb népszerűséggel bír Afghanistanban. Jónak ta-
lalta továbbá a' főkörmányzó Rundzsit-Singhet e' vállalatban részesülésre
fölszólítani, mivel a' maharadzsa mindenkor tettleg szokta támogatni An-
glia érdekeit. E' fölszólítás után hármaz szövetség létesült a' főkörmányzó,
maharadzsa (Rundzsit-Singh) és Zsudzsa-ul-Mulk közt, mellynek kö-
vetkeztében a' maharadzsa biztosítást nyert birtokai épségben megtartatá-
sa iránt, ki is ezért a' letett fejdelmet atyai trónjára segíteni köteleze
magát. A' három szövetséges különösen barátnak vagy ellenséginek te-
kinti egymás barátit és ellenségit. Herat birtoka biztosítatni fog mostani
tulajdonosának. Zsudzsa-ul-Mulk saját sergivel nyomuland Afghanistan-
tamba, 's idegen hatalmak ellen angol csapatok védendik őt. Minden ön-
ként hóduló főnök legkiterjedtebb közboesánatban részesül, ha eddig
még oly veszélyes ellensége volt is Angliának." —

Francziaország.

(Pairkamrai viták.) Miután dec. 26dikán még több szónok hallatá
magát Belgium ügyében, az egyházi viták kerülének szönyegre, mikre
leginkább Montlosier temetése szolgált alkalmul, melly a' kormányt is
fölingerlé, 's a' titkos tanácsot azon nyilatkozatra bírta, hogy a' vallás-
sos temetés megtagadtatása a' clermonti püspök résziről hatalmávali visz-
szaeelésnek tekintendő. Másnap a' krakói, schweizi és anconai kérdések
szolgáltak vitatási tárgyul, 's 28kán is szönyegen maradtak. E' fontos
kérdésekrül számos szónok hallatá magát különböző értelemben, 's a'
fölrítati vitának még sem szakadt vége, noha mindedig ebben nem tör-
tént semmi lényeges változás. Legzajosb volt a' belga-hollandi kérdés
vitatása, 's legkitünőbb Montalembert gróf ellenzése, melly az egész
országban élénk viszhangra talált. Híre jár, miszerint a' Parisban tar-
tózkodó belga követkamrai tagok paranesot kapának Paris elhagyására
24 óra alatt. E' paranes minden esetre későn jött, mert a' küldöttek ed-
dig már elég bőven közölheték nézetiket a' franczia kamrai tagokkal.

(A' pairkamrában a' választfölrít módosítás nélkül elfogadva. Gis-
quet pöre. Elegy.) A' decemb. 28ki ülés vége felé Cousin tanácskozá-
sra gyűlést ohajtá a' négyes szövetségnek, mire Molé gr. következő neve-
zetes megjegyzést tön: „Nem látom szükségesnek az illy tanácskozást.
Mi sikerü lehetne az illy tanácskozás, midőn el vagyunk határozva sem
embert sem pénzt nem fordítani ez ügyre? Egykor szükséges leendhet
ugyan az illy tanácskozás, de most teljességgel nem az.” (Tetszés.) 29kén
rövid 's érdektelen vitatás után az egész választfölrítot módosítás nélkül
fogadá el a' pairkamra. A' követkamrai választmány még nem olvasá
föl választfölrítati indítványát. — A' Messenger Gisquet hosszú levelét
közli, melly közelebb világítja föl viszonyit Nieul asszonysággal, 's pö-
rében hatalmas bizonyítványul szolgál. — Palmella hgnő, a' volt por-
tugáli minister neje, néhány hét előtt nyom nélkül 's egészen váratlanul
távnén el Parisból, folyvást fogyhatatlan tárgyul szolgál a' közbeszéd-
nek. 1836ban férje Maria de Sampaio y Noronha nevű 9 éves gazdag leány-
kát összeeskütteté fiával Lissabonban. A' fiatal leányka Parisban tartózkod-
ék a' hgnővel, ki most, miután a' gyermek rokoni megsemmisítették
a' házasságot, eltűnt vele Parisból, hogy fiának a' gazdag örökséget
biztosíthassa. A' rendőrség vissza akará őt ugyan tartóztatni, de a' hgnő
már elhagyá a' boulognei kikötőt, midőn a' tilalmazó paranes oda érke-
zék. — Laffittet kocsistul lovai elragadák dec. 26dikán, 's a' nagy férfi
életét csak néhány elszánt dolgozó bátorsága menté meg. —